

Proves d'Accés a la Universitat. Curs 2009-2010

Història de la filosofia

Sèrie 1

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

Opció A

Però l'argument més fort contra la intervenció de la col·lectivitat en la conducta purament personal és que, quan hi intervé, és molt probable que ho faci malament i fora de lloc. En qüestions de moralitat social, de deure envers els altres, l'opinió del públic (és a dir, la de la majoria dominant), tot i que sovint és incorrecta, encara amb més freqüència sol ser correcta, perquè en aquestes qüestions el públic no fa més que jutjar els seus propis interessos, és a dir, de quina manera l'afectaria un determinat tipus de conducta, si se'n permetés la pràctica. Però l'opinió d'una majoria imposada com a llei a la minoria, quan es tracta de la conducta personal, és tan probable que sigui correcta com incorrecta, perquè en aquestes ocasions «opinió pública» significa, en el millor dels casos, l'opinió d'uns quants sobre el que és bo o dolent per a altres; i, molt sovint, ni tan sols no significa això, ja que el públic, passant per alt amb la més perfecta indiferència el plaer o la conveniència d'aquells la conducta dels quals censura, només considera la seva pròpia preferència. Hi ha moltes persones que consideren com una ofensa contra elles qualsevol conducta que els desplaça, i la prenen com un ultratge als seus sentiments; com aquell fanàtic religiós que, acusat de tractar amb menyspreu els sentiments religiosos dels altres, responia que eren ells els qui tractaven els seus amb menyspreu en persistir en el seu culte o credo abominable. Però no hi ha paritat entre el sentiment d'una persona vers la seva pròpia opinió i el d'una altra que se senti ofesa perquè es professa aquesta opinió; com tampoc no n'hi ha entre el desig d'un lladre d'agafar una bossa i el desig que el seu posseïdor legítim té de conservar-la. I les preferències d'una persona són tan seves com la seva opinió o la seva bossa.

John Stuart MILL. *Sobre la llibertat*, IV

1. Expliqueu breument —entre cinquanta i vuitanta paraules— les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.

[2 punts]

2. Expliqueu breument —entre cinc i quinze paraules en cada cas— el significat que tenen en el text els mots o expressions següents:
- [1 punt]
- a)** «conducta purament personal»
- b)** «paritat»
3. Expliqueu per què Mill pensa que cal posar límits a la intervenció de la col·lectivitat en la conducta personal i sobre quina base considera que cal establir aquests límits. (En la resposta, heu de referir-vos als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
- [3 punts]
4. Compareu la concepció de Mill d'allò que fa que una societat sigui justa amb alguna altra concepció d'allò que fa que una societat sigui justa que es pugui trobar en la història del pensament occidental.
- [2 punts]
5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «L'opinió de la majoria no es pot imposar mai com a llei a una minoria». Raoneu la resposta.
- [2 punts]

Opció B

Sóc, doncs, una cosa de veritat, i que existeix de veritat; però, quina cosa? Ja ho he dit: una cosa que pensa. I què més? Miraré de buscar més intensament en la imaginació per a esbrinar si no sóc alguna cosa més. Certament, no sóc aquesta combinació de membres que anomenem *cos humà* [...] perquè ja he suposat que [...] això no era res; i, tanmateix, sense canviar aquesta suposició m'adono que no deixo d'estar segur que jo sóc alguna cosa.

[...] Sé que jo existeixo, i vull saber què és aquest «jo» que sé que existeix. És clar que la concepció de mi mateix a la qual he arribat no depèn de les coses que encara no sé si existeixen i, per consegüent, encara amb més motiu no depèn de cap de les coses que la meua imaginació es figura. I els mateixos termes «figurar-se» i «imaginar» m'adverteixen el meu error: en efecte, estaria inventant si imaginés ser alguna cosa, perquè imaginar és contemplar la figura o la imatge d'una cosa corpòria. Ara bé: sé del cert que jo existeixo i sé també que totes les imatges (i, en general, totes les coses que es refereixen a la naturalesa dels cossos) potser són només somnis o quimeres. En conseqüència, veig clarament que és tan absurd dir «usaré la meua imaginació per a conèixer més distintament què sóc» com ho seria dir «ara estic despert i percebo una cosa real i vertadera, però com

que no la percebo encara prou nítidament, m'adormiré per tal que els meus somnis me la presentin amb més veritat i evidència». Així doncs, sé amb certesa que res del que puc comprendre per mitjà de la imaginació no pertany al coneixement que tinc de mi mateix, i que cal que allunyi el meu esperit d'aquesta manera de concebre, per tal que ell mateix pugui conèixer distintament la seva pròpia naturalesa.

René DESCARTES. *Meditacions metafísiques*, II

1. Expliqueu breument —entre cinquanta i vuitanta paraules— les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]
2. Expliqueu breument —entre cinc i quinze paraules en cada cas— el significat que tenen en el text els mots o expressions següents:
[1 punt]
 - a) «imaginació»
 - b) «cosa corpòria»
3. Expliqueu el sentit de la frase següent del text i de la comparació que s'hi estableix: «és tan absurd dir “usaré la meua imaginació per a conèixer més distintament que sóc” com ho seria dir “ara estic despert i percebo una cosa real i vertadera, però com que no la percebo encara prou nítidament, m'adormiré per tal que els meus somnis me la presentin amb més veritat i evidència”». (En la resposta, heu de referir-vos als aspectes del pensament de Descartes que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]
4. Compareu la concepció de Descartes del coneixement amb una altra concepció del coneixement que es pugui trobar en la història del pensament occidental.
[2 punts]
5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «Per a conèixer-me a mi mateix, per a saber quina mena d'entitat sóc, només em cal usar la reflexió i el raonament». Raoneu la resposta.
[2 punts]

Proves d'Accés a la Universitat. Curs 2009-2010

Història de la filosofia

Sèrie 4

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

Opció A

Ara bé, és palpable que de fet la gent desitja coses que, en el llenguatge corrent, són decididament diferents de la felicitat. Desitja, per exemple, la virtut i l'absència de vici, realment no menys que el plaer i l'absència de dolor. El desig de virtut no és tan universal, però és un fet tan autèntic com el desig de felicitat. D'aquí ve que els que s'oposen al criteri utilitarista considerin que tenen dret a inferir que hi ha altres fins de l'acció humana, a més de la felicitat, i que la felicitat no és el criteri d'aprovació i desaprovació.

Però nega la doctrina utilitarista que la gent desitgi la virtut, o manté que la virtut no és una cosa que calgui desitjar? Ben bé al contrari. Sosté no solament que cal desitjar la virtut, sinó que cal desitjar-la desinteressadament, per si mateixa.

[...] Aquesta opinió no s'aparta de cap manera del principi de la Felicitat.

John Stuart MILL. *L'utilitarisme*, IV

1. Expliqueu breument —entre cinquanta i vuitanta paraules— les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.

[2 punts]

2. Expliqueu breument —entre cinc i quinze paraules en cada cas— el significat que tenen en el text els mots o expressions següents:

[1 punt]

- a) «felicitat»
- b) «desitjar-la per si mateixa»

3. Expliqueu per què Mill afirma que el fet que es desitgi la virtut per si mateixa no comporta cap problema per a la doctrina utilitarista. (En la resposta, heu de referir-vos als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]
4. Compareu la proposta de Mill sobre com hem d'actuar amb una altra proposta sobre com hem d'actuar que hagi formulat algun altre filòsof destacat de la història de la filosofia occidental.
[2 punts]
5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «Tot allò que és moralment bo produeix felicitat». Raoneu la resposta.
[2 punts]

Opció B

El nostre autor pensa «que no es podria haver fet cap descobriment més afortunat per a decidir totes les controvèrsies relatives a les idees que el següent: que les idees sempre van precedides d'impressions, i que tota idea primer apareix en una impressió amb què es correspon. Aquestes darreres percepcions són tan clares i evidents que no admeten controvèrsia, si bé moltes de les nostres idees són tan fosques que és quasi impossible —fins i tot per a la ment que les forma— de dir-ne exactament la naturalesa i la composició». D'acord amb això, quan una idea és ambigua, el nostre autor apel·la sempre a la impressió, que ha de tornar-la clara i precisa. I quan sospita que un terme filosòfic no té cap idea annexa (com passa massa sovint), pregunta sempre: «de quina impressió deriva aquesta idea?». I en cas de no poder-la remetre a cap impressió, conclou que el terme està totalment mancat de significat.

David HUME. *Resum del Tractat de la naturalesa humana*

1. Expliqueu breument —entre cinquanta i vuitanta paraules— les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

2. Expliqueu breument —entre cinc i quinze paraules en cada cas— el significat que tenen en el text els mots o expressions següents:
[1 punt]
a) «impressió»
b) «idea annexa a un terme»
3. Expliqueu el sentit de les frases següents del text: «[...] pregunta sempre: “de quina impressió deriva aquesta idea?”. I en cas de no poder-la remetre a cap impressió, conclou que el terme està totalment mancat de significat». (En la resposta, heu de referir-vos als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]
4. Compareu la noció de *idea* de Hume amb la de Plató.
[2 punts]
5. Expliqueu si esteu d’acord o en desacord amb l’afirmació següent: «Tot el que sé, ho sé, directament o indirectament, per experiència». Raoneu la resposta.
[2 punts]

